

MIRANDO MRSIĆ, ministar zadužen za slamanje sindikalnog otpora i rezanje beneficija u državnim službama i javnim tvrtkama, samo za Globus prvi put iznosi svoj detaljni plan koji počinje provoditi od ovojtedne sjednice Vlade i koji će provesti do kraja lipnja, ili dogovorom sa sindikatima ili radikalnim mjerama

Nemam milosti.

Ne pristanu li na rezove, otkazujemo kolektivne ugovore. Ili to, ili grčki scenarij

RAZGOVARAO NIKOLA JELIĆ
SNIMIO ROBERTO ORLIĆ/CROPIX

Mirando Mrišić stalno je na terenu. U ponedjeljak smo s njim razgovarali u Čakovcu, u uredu međunarodnog župana. Mrišiću ovog tjedna započnje velika politička bitka: Vlada napokon kreće u najavljivane bolne rezove u državnoj i javnoj upravi. Ministar upravo dovršava Zakon o reprezentativnosti koji će dići na noge sindikate. No, njega to ne brine. Bde imalo dvojni za Globus najavljuje konkretne rezove o kojima se do sada samo pričalo. Potvrdio nam je da je gotov i zakon kojim se predsjedniku države ukida povlaštena mirovina te da priprema zakon o pravima sezonskih radnika u turizmu...

Ministar potvrđuje kako će uvesti red u korištenje beneficirano radnog staža, ali ga neće posve ukiniti. No, prvi su na redu pregovori o kolektivnim ugovorima.

■ **Je idiosenosa politička odluka? Kreće li kresanje prava zaposlenih u javnom sektoru koji su do sada bili nedodirljivi?**

- Odluka je donesena. U ekonomskom trenutku njemu se nalazi Hrvatska moramo čuvati radna mjesta s plaće. Kao i u gospodarstvu, i u javnom sektoru nam je cilj održati sustav, a da bismo ga mogli održati njegovi zaposlenici će se morati odreći određenih materijalnih prava. Nećemo to raditi preko koljena, razgovarati ćemo sa socijalnim partnerima. Već smo inicijalno pregovore sa sindikatima državnih službenika i namještanika pri njihov kolektivni ugovore izjeste 31. srpnja.

■ **Bez kojih prava će ostarati državni službenici? Neće dobiti regres i božićnicu?**

- Da, neće. Stim ulazimo u pregovore. Nova u proračunu za regres i božićnicu nema. Mogu smo zabit glavu u pijesak i reći da će možda novca, ali da ćemo se možda zadržati. Ali nećemo više zadržati za potrošnju, računati proračuna može biti samo na prihodovnoj a ne na rashodovnoj strani.

■ **Koliko novca bi trebalo osigurati da se osiguraju sva dosadašnja prava iz kolektivnih ugovora?**

- Oko 800 milijuna kuna za državne službenike te za zaposlene u javnim službama.

■ **Kako ćete objasniti sindikatima da nova nema kad se ministar financija javno hvata da se proračun puni puno bolje od plana?**

- Hrvatski je duboko zadužena zemlja i, ako želimo izaći iz krize, moramo se maknuti od novih zaduživanja i pržskog scenarija. Sav visak koji su u proračunu praprišli će se za platu dugova. Dio proračunskih novca usmie-

ten je u investicije i pomoć realnom sektoru koji financija javna administracija i koji radnici su dalje izloženi opuštanjima. Ovoj Vladi je ključno ostvarenje budžetnog mješta. Izborna nemamo ili tako, ili grčki scenarij.

■ **Regres i božićnica trajno će ukiniti ili će privremeno biti zamrznuti?**

- Opređili smo se za maksimalno čuvanje radničkih prava, a to prije svega znači ukidanje radnih mjesta i plaća. Ne predlažemo ukidanje regresa i božićnice, nego zamrzavanje isplate u ovoj godini. Dakle, samo privremeno. Iduću godinu planiramo opet sjesti za stol sa socijalnim partnerima i ovisno kakva će biti gospodarska situacija dogovoriti razina ma-

**BOŽIČNICE? NE
Novca u proračunu
za regres i božićnicu
nema. Mogli smo
zabiti glavu u pijesak
i reći da će možda
novca biti, da ćemo se
zadržati. Ali nećemo
se više zaduživati za
potrošnju**

terijalnih prava. Ova Vlada želi imati korektan i otvoren odnos sa socijalnim partnerima. Možemo sagledati sve strane, ali i prihvatiti realnost.

■ **Ali sindikati pregovaraju da sada u Hrvatskoj nema socijalnog dijaloga?**

- Ne bih se složio jer socijalni dijalog nije samo razgovor sa sindikatima srednjicama i udrugom poslodavaca nego puno šire. Sindikatima se ranije, s prijašnjim vladama, događalo da su se za stolom dogovorili jedno, a onda se s pojednim sindikatima ispod stola dogovorilo nešto drugo. To s ovom Vladom neće biti, sa svim sindikatima ćemo dogovoriti jednake uvjete, nema trgovanja ispod stola.

■ **Temeljni kolektivni ugovor za javne službenike 2013. Hoćete li sada smanjiti prava zaposlenima u školstvu, zdravstvu, policiji i drugim javnim službama?**

- Na idućoj sjednici Vlade formatir ćemo vladin pregovarački odbor za Temeljni kolektivni ugovor u javnim službama. Sindikati već imaju svoj pregovarački odbor jer je taj ugovor potpisao relativno nedavno. Ovim odborom formatiramo svoj pregovarački odbor na sljedećoj sjednici. Nakon toga uputiti ćemo poziv sindikatima za početka pregovora o aneksu Temeljni kolektivni ugovoru. I s njima ćemo pokušati dogovoriti privremeno ukidanje isplate regresa i božićnica za ova godina. Ne bi bilo preporučljivo s tim ugovorima ostaviti prava ako se dogovorimo s državnim službenicima i namještanicima da se odreknu regresa i božićnice u ovoj godini. Želimo sa svima biti dogovor.

■ **Jedino osnovicu plaće u javnom sektoru nećete dirati?**

- Tako je. Jamimo da osnovicu plaće nećemo dirati. Rekli smo da ćemo skriti plaće i radna mjesta. To radimo.

■ **Vi govore kako da znate da će sindikati pristati na sve što predložio Vlada. Sindikati javnih službi, naprimjer, imaju zakon regulativu na svojoj strani, pravni i temeljni kolektivni ugovor jancie im ta prava do 2013.**

- Krajnja je otkazivanje kolektivnog ugovora. Naravno da nam je primarni cilj da se dogovorimo sa socijalnim partnerima, stalno nam je da uspijemo u tome, ali mi smo spremni na otkazivanje kolektivnog ugovora ako to ne uspijemo.

■ **Što je alternativna smanjenja prava iz kolektivnih ugovora?**

- Alternativa je otpuštanje, dakle smanjivanje broja zaposlenih jer nema novca u proračunu i nećemo se dodatno zaduživati. Sindikati to moraju shvatiti, a uvjeren sam da zaposlenici u javnom sektoru razumiju da je očuvanje radnih mjesta ne samo u javnom nego i u privatnom sektoru najvažnije.

■ **Zar ne bi bilo poštenije da se odmah počne smanjivati broj zaposlenih u javnom sektoru jer je administracija prevelika i neefikasna? A da kvalitetnim službenicima ostane veća plaća i E posao nego i neka druga prava kako bi se motivirali?**

"Za takav pristup potrebna je dublja analiza. Dok dođemo do toga da ćemo javnim i državnim službenicima moći riješiti kvalitativna rasta, proći će dosta vremena. Nažalost, ne postoje jasna mjerila rada i uspješnosti. Naprimjer, svi zaposlenici Ministarstva rada i mirovinskoga sustava su prema sadašnjim mjerilima dobili ocjenu izvrsnost ili odličan. Je li to realno? Navođemo tu nije.

■ **Je li gotov Zakon o reprezentativnosti?**

- Zakon o reprezentativnosti je po važnošći odmah iz Zakona o radu. Taj se zakon priprema šest sedam godina. A zapravo su ga trebali napisati sami sindikati, jer je to zakon onjima. Kad sam došao u Ministarstvo, našao sam pet verzija tog zakona, ali nijedan nije bila dobra. Ranije nisu bili donijeli takav zakon. Mi smo odličili da u dogovoru sa socijalnim partnerima donesemo Zakon. Tim Zakonom definira se reprezentativnost sindikata i poslodavaca u procesu kolektivnog pregovaranja. Osim toga, taj je zakon omogućiti da se skrene i u područje sindikalne imovine. Bez tog zakona to nije moguće. Uslugasli smo gotovo 90 posto sadržaja. Srednjišće će

morati okupirati najmanje 50 tisuća članova da bi mogli participirati u radu Gospodarsko-socijalnog vijeća na nacionalnoj razini. Da bi bio reprezentativan, odnosno da bi mogao pregovarati, sindikat će morati obuhvatiti deseto posto članstva sindikata. Uslugasli smo i pravilo reprezentativnosti strukovnih sindikata. Sindikat koji ima 30 posto od ukupnog broja zaposlenih u istoj struci - naprimjer pilota, Riječnika, strojevođa - također će se smatrati reprezentativnim.

■ **Uklidate Zakonom o reprezentativnosti i sporno pravilo o produljenom djelovanju kolektivnih ugovora iz Zakona o radu?**

- Ovim se zakonom mijenja dio Zakona o radu. Točnije, članak 253, koji definira reprezentativnost sindikata u procesu kolektivnog pregovaranja. U članku 263, koji definira produljenje primjenu pravila iz kolektivnih ugovora.

■ **Uklidate odredbu o produljenom djelovanju kolektivnih ugovora?**

- Taj dio naravno da je izazvao najveće prijedore. Logično je da nikome nije u interesu da mijenja dobre uvjete kolektivnog ugovora ako

oni mogu vrijediti beskonačno bez obzira na ekonomsku situaciju. Stalo se druga strana u procesu pregovaranja automatski stavila u podređeni položaj. Stav je Vlade da produljeno trajanje pravnih prava iz kolektivnih ugovora treba ograničiti.

■ **Na koji rok?**

- Bilo bi razumno na tri mjeseca.

■ **Sindikati su do sada odbijali razgovor o tome. Što će biti ako straju na tom stavu?**

- Na Zakonu smo intenzivno radili zajedno sa sindikatima i poslodavcima u protekla tri mjeseca, gotovo svaki tjedan. Izdali smo 23 verzije teksta i usaglasili preko 90% članaka Zakona. Veću usuglasnost, očito, nećemo moći postići.

■ **Je li Vlada odlučila od promjene ZOR-a ili su njegove izmjene samo odgođene?**

- Zakon o radu je temeljni društveni dogovor na kojemu treba inzistirati, ali on treba puno raditi. ZOR nije uklesan u kamen. I on mora prati promjene u društvu. Ima puna ideja i inicijative.

■ **U javnim i državnim poduzećima može da je i najveći prostor za uštede. Ima li Vlada dovoljno političke snage da počne otpuštati viškove i smanjivati plaće u tim poduzećima?**

- Analizirajući kolektivne ugovore u javnim poduzećima, uvjedio sam da ima puno dijaloški dogovora ispod stola, puno prava koja ne mogu proizlaziti iz situacije u kojoj je neka tvrtka. Pri tome ne krivim sindikate, oni su tražili i dobili što su mogli. Problem su uprave koje su na taj način kupovale povjerenje i sakrivali svoje nerad.

■ **Narjater ćeće uprave javnih i državnih poduzeća da smanje prava zaposlenih u tim poduzećima?**

- Javna i državna poduzeća moraju slijediti sudbinu javnih službi. I oni su dio države. Ali moraju slijediti i sudbinu gospodarskog sektora što podrazumijeva restrukturiranje i prilagodavanje novim uvjetima tržišta.

■ **Što vi mislite o pokretima koji se vođi u EU između zagovornika štednje i razvoja? U ovom razgovoru govorite isključivo o nužnosti štednje.**

- Uzgolišnu štednje treba nam i politika razvoja. To ni jest u jednom trenutku nije bilo sporno. Nije riječ o alternativama političkim i ideološkim. Alternativna je stalno zaduživanje koje vas može dovesti u situaciju u kojoj se našla Grčka. Naša vada šteti, ali uluže u investicije kako bi pokrenula gospodarski rast. No, za rezultate takve politike treba neko vrijeme. Isiguran sam da će se rezultati vidjeti tek sećće godine, sredinom 2014.

■ **OD SPORNE Vlade ljudi oduleju uje socijalne pravde i bradu u predviđivih Ujave Josipović upozorio je Vlada o tome da va bita njena politika morala biti socijaldemokratska. Je li to kritika na njezin račun?**

- Ne mislim da je to kritika Vlade. Problem nije u samom zadatku upozoravati na probleme u društvu. Mi nećemo izgubiti socijaldemokratski avor. Evo, opet smo uveli >>>

» usklađivanje mirovina, povećali smo sredstva za poticanje zapošljavanja, itd. I to sve u situaciji u kojoj smo smanjili rashode proračuna, prvi put u hrvatskoj povijesti. Iduće godine će socijalna politika biti još naglašenija.

■ **Josipović vam je prijatelj. Sugerira li vam neke poteze u vašem resoru?**

- Ministar sam u Vladi Zorana Milanovića, premijer je osoba s kojom komuniciram i dogovoram poteze.

■ **Ministar Linić požalio se ovih dana da su svi okrenuli leđa Vladi, da je ostala sama. Jeste li očekivali veću podršku predsjednika Josipovića koji je došao iz SDP-a?**

- Nama je najvažnija podrška odnosno razumijevanje građana. Znamo da se naši potezi neće svima svidati, ali taj teret reformi moramo iznijeti, previše dugo se trošilo znatno više nego što se zaradivalo. Sada plaćamo danak. Reforme su krenule.

■ **Novi šef HDZ-a Tomislav Karamarko poručio je ljevicu na vlasti "da je prošlo vrijeme komocije". Voljite li se da će HDZ opstruirati reforme?**

- Svaka oporba ima isti cilj, a to je doći na vlast. Reforme moraju ići dalje i mi ćemo ih provoditi bez obzira tko bio oporba. Krizna vremena traže donošenje odluka i odlučne ljude.

■ **Jeste li pripremili zakon kojim ćete nakon saborskih ukinuti i povlaštenu predsjedničku mirovinu?**

- Da. Predsjednik će dijeliti sudbinu svih građana, ići će u mirovinu po Zakonu o mirovinskom osiguranju. Mirovina predsjednika računat će se prema mirovinskom stažu.

■ **Zakon će se odnositi i na predsjednika Josipovića?**

- Predsjednik Josipović je više puta rekao da se nakon isteka mandata vraća na svoj posao na fakultetu. Zakon će se odnositi na mirovinu sadašnjeg i budućih predsjednika države. Bivši predsjednik Stipe Mesić i udovica pokojnog predsjednika Franje Tuđmana zadržat će pravo na povlaštenu mirovinu. Donosimo i zakon kojim ćemo urediti pravo saborskih zastupnika i dužnosnika da se vrate na posao nakon isteka mandata. Saborski zastupnici i imenovani državni dužnosnici, nakon što im istekne jedan mandat na dužnosti, moći će se vratiti na svoj bivši posao u državnoj upravi i javnim poduzećima.

■ **A što ako su prije izbora na dužnost radili u privatnoj tvrtki?**

- U tom slučaju moći će se vratiti samo ako prije odlaska na dužnost sa svojim poslodavcem potpišu sporazum po kojem se mogu vratiti na svoje bivše ili slično radno mjesto.

■ **Hoćete li povećavati dobnu granicu za odlazak u mirovinu?**

- Europa je povećavala dob za odlazak u mirovinu jer se u Europi povećala životna dob, i to za više od šest godina. U Hrvatskoj je životni vijek povećan za svega dvije godine, pa ni po tome ne možemo slijediti Europu. Nećemo podizati dob za odlazak u mirovinu.

■ **Zašto ukidate beneficirani radni staž?**

Zbog nedostatka novca ili mislite da nema razloga za takva prava?

- Nećemo ukidati institut beneficiranog radnog staža. Postoje 84 kategorije, pa čak i za zanimanja koja više ne postoje kao što su radna mjesta u TLM-u. A TLM-a više nema. I vozači ZET-ovih tramvaja i autobusa imaju beneficirani radni staž iako su se uvjeti njihovog posla u međuvremenu bitno poboljšali. Primarno nam nije cilj uštedjeti, već uvesti reda u to područje. Angažirat ćemo stručnjake za zaštitu na radu da predlože koja to zanimanja treba uključiti u beneficirani radni staž. Za specifična zanimanja kao što su vojnici, policajci, carinici ili balerine ostavit ćemo beneficirani staž.

■ **Što je s drugim mirovinskim stupom? Ide li povećanje doprinosa za drugi mirovinski stup sa pet na sedam posto?**

- Sasvim sigurno da mirovinski stup mora biti baziran na tri stupa. Stolica s tri noge je puno stabilnija nego ona s dvije. Planiram

■ **Puno pažnje, ali i kritike, izazvao je vaš model poticanja zapošljavanja kroz volontiranje mladih ljudi kako bi stekli radno iskustvo. Kakvi su rezultati?**

- Interes za stažiranje je velik. Oko 1800 mladih ljudi je već potpisalo ugovor o stažiranju ili su pred potpisivanjem. To nije mjera koja će masovno zapošljavati ljude jer to može jedino oporavak gospodarstva. Dakle, nije volontiranje, već stažiranje jer se plaća 1600 kuna. Nije to puno, ali je najviše koliko sada možemo dati. Nadamo se da ćemo iduće godine moći povećati plaću za stažiranje i to iz dva razloga: povećat ćemo sredstva za aktivnu politiku zapošljavanja, a iz socijalnog fonda EU dobit ćemo sredstva koja će biti namijenjena za tu svrhu. Kada počne oporavak gospodarstva i počnu se otvarati nova radna mjesta, tu mjeru ćemo moći ugasiti.

■ **Kada će to biti?**

- Ne bih o rokovima. Pripremamo i zakon kojim ćemo urediti prava stalnih sezonskih

nastaviti dosadašnjim putem, iako kod nas ima različitih stajališta. Povećat ćemo izdvajanja za drugi stup za dva postotna poena, s time da ćemo o modalitetima još razgovarati i u Vladi i sa socijalnim partnerima. Ali sigurno to neće ići na štetu neto-plaća, niti će ići na uštrb izdvajanja za prvi stup. O svemu drugom moramo se dogovoriti.

■ **Hoćete li mirovinskim fondovima uvijek tovat takvu odluku, naprimjer, boljim upravljanjem imovinom?**

- Upravljanje mirovinskim fondovima u drugom stupu je preskupo, to treba promijeniti. Promijenit ćemo i pravila ulaganja mirovinskih fondova, pri čemu smatramo da sredstva iz drugog mirovinskog stupa moraju ostati u Hrvatskoj. Nakon ulaska u EU 1. srpnja 2013. može nam se desiti da neki fond-menadžer odluči izvaditi novac iz Hrvatske i uložiti u inozemstvo. To neće biti moguće, želimo da taj novac ostane u Hrvatskoj i služi za pokretanje gospodarstva.

radnika u turizmu. Sramota je da to još nismo riješili iako smo turistička zemlja. Stalnim sezoncima omogućit ćemo da imaju cjelogodišnja primanja i da budu zdravstveno i mirovinski osigurani cijele godine iako će raditi samo tijekom sezone. Proučavamo talijanski i španjolski model stalnih sezonaca. Zakon će biti gotov do jeseni.

■ **Poslali ste inspekciju u Zavod za mirovinsko osiguranje. Što je otkriveno?**

- HZMO je bio sakriven od očiju javnosti, a u njemu je bilo puno problema. Želim čiste račune u tom zavodu. Proveden je nadzor od Ministarstva financija i uočene su nepravilnosti. Hoće li druge službe pokrenuti neke istrage, to ja ne znam. Ali i njima je poslan izvještaj o nadzoru.

■ **Ima li u HZMO-u posla za policiju i USKOK?**

- Ima indicija da je bilo nezakonitih radnji, ali to moraju istražiti nadležne institucije, ne ja.